

Pesterzsébet első költségvetése.

*
A várossá alakulás munkája. — Közművek. — Szociális segítés. — A kormány rendelete a kereseti adókról súlyos nehézségekkel fenyegeti a várost.

Pesterzsébet rendezett tanácsú város közgyűlése szombaton tárgyalta a város 1924. évi költségvetési előirányzatát. Rövidesen azután, hogy a nagyközség várossá alakult át és a lakosság bizalma a város sorsát a polgárok és munkások demokratikus szövetségének kezébe tette le, igen súlyos viszonyok között, elkészült a város első költségvetése. A 60.000 lakosú 80%-ában proletárlakta, óriási területen fekvő városra, amely annak idején hirtelen támadt és eközben sem a közegészségügy, sem a kultúra egyéb feltételeiről nem gondoskodott: *a legegyszerűbb feladatoknak olyan tömege zudul, amelyek sorrendjét megtalálni nehéz és amelyeket megoldani a legnagyobb áldozatkészség mellett is csak töredékekben és hosszú idő alatt lehet.* A betervezett költségvetés magán viseli a kezdeti nehézségeivel folytatott küzdelem minden jelét. A lakosságnak, különösen pedig a proletárlakosságnak rendkívül súlyos megterhelését hozza, viszont megállapítható az is, hogy a lehetőségadta keretek között megindulhat a munka, hogy az eddigi elhanyagolt por- és sárfészek minél előbb barátságos otthona legyen népének.

Meglepetés a kereseti adózás körül.

Amikor így Csonkamagyarország egyik jelentős városában sok jóakarattal megindul a munka, Pesterzsébet város közönségére, de a fővárost környező többi városok és községek lakosságára is meglepően hatott a pénzügyminiszteriumnak a szombati hivatalos lapban megjelent körrendelete a szolgálati illetmények után járó általános kereseti adóra vonatkozóan. A szóbanforgó rendelet 4. szakasza az 1922. évi végrehajtási utasítás egyes rendelkezéseit megváltoztatván, a többi között ezeket mondja ki:

Budapestre vonatkozó ujságcikk

Osztályozás

389.6

Szerző:

Cím: *Pesterzsébet első költségvetése*

Hely

Idő

"1924"

Személy

Forrás:

Népszava

Bn

(Hely)

1924. 6. 22.

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Olda

A szolgálati járandóság után befizetendő általános kereseti adó azt a községet (várost) illeti meg, amely község (város) területén az alkalmazott munkahelye van, sbb.

Ez a rendelkezés azt jelenti például Pesterzsébetre vonatkozóan, amelynek munkássága 60%-ban Budapesten, 10%-ban Csepelen dolgozik, hogy a szolgálati járandóság után befizetett általános kereseti adóból mintegy egymilliárd tulnyomóan Budapestnek jut, holott *Pesterzsébet munkáslakossága e várostól követeli és kapja meg az iskoláztatási, közegészségügyi és egyéb szolgáltatásokat. Viszont Budapesttől a Pesterzsébeten lakó, Budapesten dolgozó munkás semmit sem kap.*

Hasonló a helyzet a fővárost környező többi városokra és községekre is. Pesterzsébet költségvetését, amelyben kereseti adójóvedelem címén a minimálisan számított 900.000.000 korona szerepel, *a szóbanforgó rendelkezés fölborítással fenyegeti.* A munkásság — amelynek képviselői külön kifejezésre is juttatták — annak ellenére, hogy a terhek súlyosabbik része órá nehezedik, nem helyezkedik a „nem adófizetés” álláspontjára. Ezzel szemben *elvárja, hogy a községeket az említett módon ne rővidítsék meg, mert akkor fizeti a milliárdos terheket anélkül, hogy a legcsekélyebb ki látása lenne arra, hogy áldozatainak egy részét a szociális segítség terén visszakapja.*

Itt írjuk meg egyébként, hogy a fővárost környező községek és városok vezetőségei együttes akciót indítanak avégből, hogy a területükön lakó munkások és alkalmazottak kereseti adója az illetékes községeknek utaltassék át, mint ahogyan az eddig megtörtént.

A polgármester expozeje.

A költségvetés előterjesztését megelőzően *Czikán Béla* polgármester általánosságban foglalkozott a költségvetés problémáival. Sajnálattal állapította meg, hogy az anyagi lehetőségek nem állanak arányban azokkal a feladatokkal, amelyek Pesterzsébet várossá alakulását kísérik. A tulnyomóan szegényemberlakta város

nem dobálódzhat aranyakkal, azt azonban megállapíthatja, hogy a költségvetés szerény kereteiben is lélek van. Érzés, szeretet és megbecsülés, amely a város lakosságát és vezetőiségét a közös cél érdekében egységbe foglalja. A költségvetés nagyobb kiadási tételei — *mondotta — beruházások és szociális segítés révén a közösség, a széles néprétegek érdekeit szolgálják.* Ő maga a lehetőségek határai között a gyors haladás híve, ezt előmozdítja a város lakosságának áldozatkészsége s kívánatosnak *mondotta, hogy az állam a köteleességek és a jogok kiosztásánál mozdítsa elő a város fejlődését és kulturális törekvéseit. Megemlékezett a munkások és alkalmazottak kereseti adójára*

vonatkozóan a fentiekben már ismertetett rendeletről, megállapítván, hogy ha az életbelép, akkor azzal a költségvetésnek egyik lényeges tétele esik ki. Kívánatosnak *mondotta, hogy a kormány ezt a nehézséget a rendelet megváltoztatásával elhárítsa.*

A költségvetés.

Szomjas Gyula, a liberális blok elnökének ügyrendi indítványa után *Terényi Mór* főszámvévo ismertetette a költségvetést.

A javaslat a kiadásokat 6.16 milliárdban, a bevételeket 5.91 milliárdban irányozza elő. A 245.600.000 korona hiány fődözésére a 163.7 millióban előirányzott adóalap 150%-os megterhelését javasolja városi pótdadó címén. Ami

a főbb jövedelmi tételeket

illeti, a költségvetés a szolgálat és munkabér utáni kereseti adó címén 900 millió koronát, forgasztási adó címén 918 millió koronát, forgalmi adórészesedés címén 700 millió koronát irányoz elő. *Ez a 2.5 milliárdot kitevő adóösszeg, amely nyilvánvalóan alacsonyabban irányoztatott elő, mint amennyi tényleg befolyik majd, nem meríti ki a proletárnépesség adóját.* A költségvetésnek egyik sarkalatos tételének, a vízvezetéképítésre és utburkolásra *felvett 2 milliárdos kölcsönnek törlesztése, éppen a közvetett adókra és a kereseti adóra helyezett adórendszer következtében, tulnyomórészt szintén a munkásokat és alkalmazottakat terheli.* Fontosabb adótétel, amely nem a

munkásokat terheli, az általános kereseti adó 250 milliós jövedelme. Különböző jogok, díjak és javadalmak címén 204,6 milliót, államségélyek és egyéb jövedelmek címén 2,76 milliárdot irányoztak elő. Ami

a kiadásokat

illeti, a közigazgatási személyi járandóságokra 1,29 milliárdot, *dologi kiadásokra* 340 milliót irányoztak elő. Az egyéb kiadásokat illetően a *tanügyi kiadásokra* 161,7 millió az előirányzott összeg, ezen fölül 10 millió koronáért adnak *ingyen tankönyvet a teljesen rászorult szegény gyerekeknek. Szegényügyi kiadásokra* 6 millió koronát irányoztak elő, azonban a város szegényalapjának összes jövedelme 29,2 millió korona, túlnyomóan birságpénzekből.

Ugynevezett *emberbaráti célokra*, amely cím alatt *gyermekélelmeztetési akcióról, cipő- és ruhaakcióról, egyes népjóléti intézmények létesítéséről* gondoskodtak, 172,8 millió koronát irányoztak elő. A *közmunkákra* előirányzott összeg 200 millió korona, amelyen túl természetesen egyéb közmunkajellegű munkálatok is fordulnak elő a költségvetésben. Az *egészségügyi kiadások* tétele alatt több mint egy milliárd korona szerepel, ez összegben *mentőautó beszerzése, sertésvágóhid létesítése, hullaház és ravatalozóhelyiség építése, a vágóhid csatornázása, stb.* szerepel. De ideszámíthatjuk a közel 40 milliós fertőtlenítőköltségeket, a *szemétfuvarozásra* előirányzott 150 milliót, a *közkutak szaporítására és ezzel kapcsolatban a vízvezeték létesítésére* előirányzott 700 milliót, nemkülönben az *utak fásítására* előirányzott 6 milliót. A *közvilágításra* előirányzott összeg 65 millió korona. A költségvetés gondoskodik már az említett kétmilliárdos kölcsön 600 milliós törlesztéséről is.

A költségvetés ismertetésével a tárgyalás első része lezárult. Legközelebb magával a költségvetési vitával foglalkozunk.

* * *